

Nyhedsbrev Roskilde Fjord 2025

Ynglefugletællinger 2025

Årets fugletællinger i Roskilde Fjord er nu afsluttet. Tællingerne, der har fundet sted siden 1978, er et af Danmarks ældste naturovervågningsprogrammer. Alligevel byder hvert år på nyheder og overraskelser, og 2025 er ingen undtagelse.

Roskilde Fjord er et af Danmarks vigtigste fristeder for ynglende og trækkende fugle. De mange øer og holme, strandengene, det lave vand og de smalle løb, der er isfrie om vinteren, tiltrækker fugle året rundt. Af samme grund er fjorden og en stor del af dens omgivelser strengt beskyttet som bl.a. Natura 2000-område og fuglebeskyttelsesområde.

Den fornemme titel betyder, at Roskilde Fjord er blandt de vigtigste områder for fugle i hele Europa.

Derfor holder Nationalpark Skjoldungernes Land, Frederikssund, Lejre og Roskilde kommuner, i samarbejde med biologer fra WSP Danmark, hvert år øje med, hvordan fjordens ynglefugle klarer sig.

Endnu en grund til holde fuglene i mandtal er, at kommunerne og nationalparken, i samarbejde med Naturstyrelsen, gør en stor indsats for at forbedre forholdene for fuglene. Fugletællinger er bl.a. med til at vise, om arbejdet har båret frugt.

Nedtur for måger – optur for terner

En af Roskilde Fjords mest iøjnefaldende og også mest almindelige ynglefugl er sølvmågen, der årligt yngler i fjorden med mellem 1.300 og 2.000 ynglepar. Selvom der blev set lidt unger og reder med æg i 2025 er det tydeligt, at kun få af de mange sølvmåger har haft held med deres yngleforsøg.

Sølvmågerne har tidligere haft let adgang til føde på de nu for længst nedlagte åbne lossepladser. Med lukningen af minkfarmene forsvandt endnu en let tilgængelig fødekilde. Dertil kommer, at havmiljøet i de danske farvande, hvor sølvmågerne henter en stor del af deres føde, heller ikke har det alt for godt.

Den lille måge hættemågen er i tilbagegang herhjemme og i resten af Europa. Hættemågen er derfor nu optaget på den danske rødliste over truede ynglefugle. I 2025 yngtede hættemågen kun på Eskilsø ved Jyllinge, hvor der til gengæld var mere end 300 ynglepar. Ved besøget på Eskilsø i slutningen af maj var tydeligt, at hættemågerne her får rigtig mange unger på vingerne i 2025.

Fuglebeskyttelsesområdet Roskilde Fjord er bl.a. udpeget for at beskytte ynglende hav- og fjordterner. Begge arter har i en årrække haft det svært i Roskilde Fjord og i resten af Danmark, og de er derfor også rødlistede som truede danske ynglefugle. De to elegante ternearter er langdistancetrækkere, der overvintrer i henholdsvis Antarktis og Vestafrika.

For havternen er afstanden mellem yngleplads og vinterkvarter næsten 20.000 km, hvilket gør havternen til den fugleart i verden, der foretager det længste træk mellem vinterkvarter og yngleområder. Den korte yngletid tilbringer fuglene i bl.a. Roskilde Fjord.

Fugletællingerne har vist, at de to ternearter de seneste tre år har klaret sig rigtig godt i fjorden. I alt 129 par terner yngtede i 2025, hvilket er flere end i de også gode år 2023 og 2024 og det højeste antal ynglepar i fjorden i mere end 10 år.

Dværgterner, der er verdens mindste terne, har tidligere ynglet i fjorden, men er nu forsvundet. Til gengæld yngler rovterner, der er verdens største terne, nu i Roskilde Fjord. Både i 2024 og 2025 blev observeret et ynglepar på Eskilsø. Rovterner er kun lidt mindre end en sølvmåge, og i flugten kan den med sin tunge flugt og langsomme vingeslag også godt ligne en måge. Det enorme, meget kraftige, røde næb og dens helt specielle stemme er dog sikre kendetegn.

De senere år har optællerne fundet flere døde ederfugle hunner på fjordens øer og holme, og meget tyder på, at det er havørnen, der har været på spil. Ved Lilleø observerede tællerne da også en ung havørn, der slog ned på en rugende ederfugl. Fænomenet blev første gang observeret på Ålandsøerne i Finland, og de senere år har man også set det på mange øer og holme i de danske farvande.

De fleste ederfugle får dog unger på vingerne, og i 2025 ynglede omkring 900 par i fjorden. Det er ikke til at se det, når man kigger ned på den lille ø Kølholm fra Kronprinsesse Marys Bro eller fra Tørslev Hage, men omkring 200 par ederfugle yngler skjult i den tætte vegetation på øen, der er den vigtigste lokalitet for arten i Roskilde Fjord.

Når ederfuglenes er klækket, søger fuglene ud på fjorden, hvor ungerne bliver passet i "børnehaver" med op mod 100 ællinger, der bliver passet kollektivt af hunnerne – et syn, man kan opleve netop nu mange steder i Roskilde Fjord.

Den sort-hvide elegante vadefugl klyden yngler på de store øer Eskilsø, Lilleø og Øksneholm samt nogle år ved Selsø Sø. Med hele 110 ynglepar har klyden et rigtigt godt år i fjorden i 2025. Artens helt specielle lange, tynde og opadbøjede næb er et specialist-værktøj, som bruges til at søge føde på meget lavt vand, hvor næbbet fejer fra side til side gennem det øverst mudderlag. På den måde kan klyden fange mere end 3000 børsteorm om dagen.

Mange forskellige levesteder

Rundt omkring i Roskilde Fjord ligger mere end 30 større eller mindre øer og holme. Øerne er helt forskellige i størrelse og udseende, hvilket giver levesteder til mange forskellige arter af fugle. Eskilsø, Øksneholm og Lilleø er store med udstrakte strandenge og gode levesteder for engfugle.

Blak syd for Eskilsø er ganske lille og består stort kun af store sten, hvor strandskader, måger og ederfugle kan finde sig til rette. Skovholmene i Lejre Vig, hvor vandet ikke er så salt, er dækket af rørskov og anden høj vegetation, hvor mange toppede lappedykkere, grågæs, troldænder, blishøns og rørhøns kan yngle skjult i den tætte vegetation.

Måger, terner, vadefugle og de fleste andefugle bygger deres reder direkte på jorden, hvor ræve rotter og andre ubudne gæster har let ved at komme til dem. Også de mange forskellige rekreative aktiviteter på fjorden kan påvirke fuglene i yngletiden.

Derfor arbejder kommunerne, Nationalparken, Jagtforeningen Jyllinge Holme og Naturstyrelsen sammen om at holde øerne i Roskilde Fjord ræve- og rottefri, og de informerer om, hvordan man skal færdes på fjorden. I 2024 og 2025 har man også holdt særligt øje med mink på de vigtigste fuglelokaliteter.

Også under vandet arbejdes der på at forbedre forholdene for fuglene. I vinteren 2022/23 etablerede Nationalpark Skjoldungernes Land i samarbejde med Miljøstyrelsen tre nye stenrev Roskilde Fjord. De nye stenrev ligger ved Veddelev, Nørrerev og den lille ø, Ægholm. Stenrevene er levesteder for tang, muslinger, snegle og krebsdyr, fiskeyngel m.m., der kan udnyttes af fuglene. Under tællingerne i både 2024 og 2025 sås da også en større flok ederfugle på vandet ved det nye stenrev nær Ægholm.

Det tager mindst tre dage at besøge alle øerne. Roskilde Fjord er ikke let at besejle, og det kræver indgående lokalkendskab at komme sikkert rundt i den lavvandede fjord med dens mange rev og store sten. Årets tællinger startede i fjordens nordlige ende med besøg på Øksneholm, der sammen med Eskilsø og Lilleø er blandt fjordens største og vigtigste fugleøer.

Fuglene er sjældent glade for at få mennesker på besøg midt i yngletiden, og besøgene på de enkelte øer er derfor så korte som muligt. Heldigvis er fuglene meget hurtigt tilbage på rederne igen, men tællerne har travlt, for det er vigtigt, at æg og unger ikke lider overlast.

En af de mange terner på Eskilsø viste sig at være næsten helt sort og kunne dermed artsbestemmes som en sortterne. Fuglen fouragerede i Rørmosen, der er den største sø på Eskilsø. Sortterneren er for længst forsvundet som ynglefugl på Sjælland, men man være heldig at se den på træk i maj-juni i Roskilde Fjord området.

Et par marsvin kom også forbi i den nordlige del af fjorden. Marsvin bliver næsten hver sommer observeret i fjorden, men oftest kun nord for Frederikssund.

Årets tællinger blev afsluttet på Eskilsø, der er den største og for fuglene vigtigste ø i Roskilde Fjord. Det er Struckmann Fonden, der ejer og forvalter naturen på Eskilsø. Jyllinge Holme Jagtforening og Naturstyrelsen arbejder desuden hvert år hårdt for at holde Eskilsø fri for ræve og rotter, hvilket har været til stor gavn for ynglefuglene.

Vadefugle som vibe, rødben, strandskade og klyde yngler nu med så mange par, at Eskilsø også i 2025 er Roskilde Fjords vigtigste ynglelokalitet for engfugle. I 2025 yngler 78 par klyder, 29 par rødben og 48 par strandskader på Eskilsø.

Der er nu så mange vadefugle på Eskilsø, at vadefuglene danner regulære tæskehold, hvor fugle hjælpes ad med at jage havørne, kragefugle og måger væk, hvis de kommer for tæt på deres æg eller unger.

Plads er altafgørende

Tællingerne viser hvert år, at fuglene i Roskilde Fjord har brug for plads, og at de ofte rykker rundt mellem de forskellige øer og holme, hvis der opstår problemer der, hvor de plejer at være.

Derfor kan en ø eller holm være af stor betydning for fuglenes langsigtede overlevelse i fjorden, også selvom der nogle år ikke er fugle på øen. F.eks. ses næsten hvert år, at klyder og terner flytter rundt mellem de forskellige lokaliteter, uden at den samlede bestand nødvendigvis ændrer sig ret meget.

Tællingerne viser også, at tiltag som naturpleje og regulering af ræve og rotter faktisk virker. Fuglen trives på Eskilsø, hvor der foretages afgræsning samt ræve- og rottebekæmpelse, og Lilleø, der efter mange år med rotter nu er rottefri, er blevet en vigtig yngleplads for terner og klyder.

De største fuglekolonier i Roskilde Fjord området findes på Eskilsø, ved Selsø Sø, på Lilleø og Øksneholm, men også de helt små lokaliteter, der i nogle tilfælde kun er måske 100 kvadratmeter store, kan rumme mange ynglende fugle.

En oversigt over bestandsstørrelsen af udvalgte ynglefuglearter i Roskilde Fjord i 2025 er givet nedenfor. Resultaterne fra årets tællinger sammenfattes i en rapport, der kan findes på Nationalpark Skjoldungernes Lands og de tre kommuners hjemmesider senere på året.

Rapporten fra 2024 kan ses her:

[ynglende fugle i roskilde fjord 2024 - Google-søgning](#)

Fuglebestande (foreløbige tal) i Roskilde Fjord 2019-2025 (minus Selsø Sø):

*: Ringe ynglesucces.

	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Knopsvane	129	164	111	138	216	158	180
Ederfugl	823	876	812	645	1185	879	688
Strandskade	74	70	94	79	83	92	91
Vibe	35	63	51	39	45	49	45
Rødben	28	41	36	42	51	42	37
Klyde	94	100	91	69	74	107	110
Sølvmåge	1.766	1.914	1.930	2.031	1.081*	1.344*	1.050*
Stormmåge	355	324	207	259	178	274	165
Hættemåge	247	116	110	140	425	125	315
Rovterne	0	0	1	0	0	1	1
Fjordterne	41	8	35	32	48	57	98
Havterne	43	13	33	23	61	66	31
Sum	4.016	4.006	3.807	3.700	3.702	3.414	3.044

Selsø Sø og Bredvig Sø (foreløbigt):

- Blåhals vendte tilbage som ynglefugl ved Bredvig Sø (noteret første gang i 2024).
- Klyder og hættemåger: I Bredvig Sø sås mange rugende fugle, men noget gik galt - fuglene forsvandt. Ved Ventevej (Selsø Sø): Situationen var tilsvarende: startede godt, men senere ynglede kun få fugle.

Fuglebestande Roskilde Fjord (foreløbige tal) 2025, minus Selsø Sø området:

	01-Hesteholmene	0-2-Ringøen	03-Sivholm	04-Elleøre	05-Blak	06-Ægholm	07-Langholm L	08-Hyldeholm Lejre	09-Skovholmene	10-Eskilsø	11-Yderste Holm	12-Tobaksholm	13-Flængholm	14-Våddragerholmene	15-Lilleø	16-Langholm J	17-Køholm	18-Gadekærsholmen	19_Peberholmen	20-Stenø S	21-Stenø N	22-Øksneholm	23-Ammesholm	24-Hyldeholm	25-Svaleø	47-Slinken	2025
Toppet lappedykker	0	0	0	0	0	0	0	0	8	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	8
Gråstrubet lappedykker	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Lille lappedykker	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Skarv	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Knopsvane	0	30	1	4	1	0	6	4	21	6	21	9	16	0	8	9	16	0	0	0	0	25	0	0	3	0	180
Grågåås	0	3	2	4	0	0	3	1	1	1	0	0	0	0	0	0	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	18
Gråand	0	4	0	3	0	0	4	5	9	14	2	1	0	0	1	1	0	0	0	0	0	2	0	2	1	0	49
Knarand	0	0	0	0	0	0	0	0	0	7	0	0	4	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	12
Spidsand	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Pibeand	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Krikand	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Atlingand	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Skeand	0	0	0	0	0	0	0	0	0	6	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	6
Gravand	0	0	0	0	0	0	0	0	0	16	0	0	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	18
Troldand	0	2	0	0	0	0	0	4	7	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	13
Taffeland	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ederfugl	0	46	0	36	27	21	7	18	14	7	21	36	77	1	78	41	175	0	6	0	0	53	0	5	19	0	688
Toppet skallesluger	1	0	0	0	0	2	15	5	2	8	0	0	0	0	0	2	0	3	1	2	0	0	0	6	0	0	47
Rørhøg	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Rørhøne	0	0	0	0	0	0	0	0	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3
Blishøne	0	0	1	0	0	0	0	0	8	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	11
Strandskade	3	1	0	2	0	1	3	2	5	48	0	0	2	1	7	4	3	2	0	1	1	4	0	0	1	0	91
Vibe	2	0	0	0	0	0	0	0	0	37	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	4	0	0	0	0	45
Stor præstekrave	0	0	0	0	0	0	0	0	0	8	0	0	0	0	3	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	13

EMJA / WSP A/S Danmark 23-06-2025

Dobbeltbekkasin	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Rødben	1	0	0	0	0	0	0	0	0	29	0	0	0	0	1	1	0	0	0	1	0	4	0	0	0	0	37
Alm. Ryle	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Klyde	0	0	0	0	0	0	0	0	0	78	0	0	1	0	12	0	0	0	0	0	0	19	0	0	0	0	110
Sorthovedet måge	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Svartbag	0	1	0	1	1	1	1	2	1	5	2	0	2	1	3	4	2	0	0	0	0	2	0	0	1	0	30
Sildemåge	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	5
Sølvmåge	0	45	0	60	0	0	75	65	65	96	45	25	55	0	55	16	75	0	3	0	0	350	0	0	20	0	1050
Stormmåge	0	0	0	3	0	0	10	5	7	66	11	0	7	0	15	2	0	0	1	0	0	30	0	8	0	0	165
Hættemåge	0	0	0	0	0	0	0	0	0	315	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	315
Rovterne	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Splitterne	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Fjordterne	0	0	0	0	0	0	0	0	0	52	0	0	0	0	25	0	0	0	0	0	0	21	0	0	0	0	98
Havterne	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	23	0	0	0	0	0	0	6	0	0	0	0	31
Dværgterne	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Sum	7	132	4	113	29	25	124	112	152	804	102	71	165	3	237	80	274	5	11	4	1	523	0	21	45	0	3044